

УДК 343.985

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2022.2.18>

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ, ЗАВДАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ЗАСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПУБЛІЧНИМИ ЗАКУПІВЛЯМИ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

О. В. Сара

аспірант кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики
Міжнародний гуманітарний університет

У статті проаналізовано підходи вчених, які у різний час займалися проблематикою визначення типових слідчих ситуацій, завдань розслідування та засоби їх вирішення на початковому етапі роботи у кримінальних правопорушеннях, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва. Підкреслено, що виходячи із суттєвих змін, яких зазнало кримінальне процесуальне та оперативно-розшукове законодавство, на сьогодні об'єктивною є необхідність уточнення окремих положень щодо типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування розглядуваних кримінальних правопорушень.

Зроблено висновок, що тактичні ситуації початкового етапу розслідування, кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва, доцільно класифікувати за ознакою джерела надходження приводів для відкриття кримінального провадження на три групи: 1) за повідомленням (матеріалами) органу державного фінансового контролю або іншого контролюючого органу; 2) за ознаками кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель, виявлених під час розслідування іншого кримінального правопорушення; 3) початку досудового розслідування підрозділом детективів, яким було виявлено факт вчинення кримінальних правопорушень.

Наголошено на першочерговості виконання завдань розслідування, пов'язаних із збереженням документації, що має відношення до справи, легалізацією матеріалів оперативно-розшукової діяльності у розпочатому кримінальному провадженні, а також виявлення і фіксації нової доказової інформації про конкретні факти протиправної діяльності підозрюваних за допомогою комплексу слідчих (розшукових), у т.ч. негласних, дій.

Визначено конкретні завдання розслідування та засоби їх вирішення на початковому етапі роботи у кримінальних правопорушеннях, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва по кожній із зазначених типових слідчих ситуацій.

Постановка проблеми. Для формування теоретичних концепцій криміналістики і здійснення в практичній діяльності її рекомендацій особливого значення набуває ситуаційний підхід. Дійсно, саме за рахунок визначення ситуацій, здійснення їх типізації, формулювання щодо них оптимальних алгоритмічних схем та програм дій слідчого, детектива, судді, експерта можливо істотно підняти рівень наукових розробок у цій галузі знань. Крім того, ситуаційний підхід «пронизує» всю систему криміналістики і виступає на цій підставі панівною системоутворюючою концепцією [1, с. 283].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слідча ситуація – це відносно нова, введена

в криміналістику в середині ХХ ст., передусім у роботах криміналістів вітчизняної наукової школи, категорія криміналістичної тактики.

Як зазначали В. К. Лисиченко, О. В. Батюк, слідчі ситуації є результатом узагальнення практики, набувають важливого науково-методологічного значення, використовуються для розробки криміналістичних методик розслідування окремих видів злочинів. Відносно діяльності слідчого з розслідування конкретного злочину вони також мають важливе значення, оскільки ця криміналістична категорія виконує тактичну організаційно-методологічну функцію [2].

У 1967 р. О. М. Колісниченко першим визначив цю наукову категорію як становище

у розслідуванні злочинів, яке характеризується наявністю тих або інших доказів та інформаційного матеріалу і конкретними завданнями його збирання та перевірки, що виникають у зв'язку з цим [3, с. 14]. Наукові проблеми теорії слідчої ситуації вивчалися багатьма провідними вченими-криміналістами: В. П. Бахіним, А. І. Вінбергом, О. М. Васильєвим, Л. Я. Драпкіним, В. Є. Корноуховим, А. Р. Ратіновим М. В. Салтєвським та ін. [зокрема, див.: 4, с. 22; 5].

Щодо безпосередньо предмету даного дослідження, необхідно, безумовно, погодитися з думкою А. М. Меденцева, який підкреслював, що особливості тактичних завдань під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель (а відповідно і засобів їх вирішення) пов'язані, по перше, з предметом доказування у провадженнях за ст.ст. 191, 368, 369 КК, в т.ч. у підпорядкованих кримінальних правопорушеннях за ст.ст. 205-1, 358, 366 КК України, а по-друге, – з характером слідчих ситуацій, які складаються на початку кримінального провадження [6, с. 44].

З цього приводу слід зазначити, що виходячи із реалій чинного кримінального процесуального законодавства, передусім пов'язаних із вищезазначеними положеннями щодо підслідності досліджуваних кримінальних правопорушень, дещо змінилися основні тактичні ситуації початкового етапу розслідування, які раніше розглядалися в роботах В. В. Дарагана, В. В. Єфімова, А. М. Меденцева, С. В. Северина, А. Г. Шияна та ін. [7-9]. Вчені здебільшого визначали тактичні ситуації початкового етапу розслідування, використовуючи у якості підстави для їх класифікації ознаку джерела надходження приводів для відкриття кримінального провадження, розподіляючи ці випадки на три основні види:

по-перше, за повідомленням (матеріалами) органу державного фінансового контролю або іншого контролюючого (наглядового) органу;

по-друге, за ознаками кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель, виявлених під час розслідування іншого кримінального правопорушення;

по-третє, за повідомленням (матеріалами) оперативного підрозділу.

Виходячи із суттєвих змін, яких зазнало кримінальне процесуальне та оперативно-розшукове законодавство з часу виконання зазначених досліджень, на сьогодні об'єктивно є необхідність уточнення окремих положень щодо типових слідчих ситуацій початкового

етапу розслідування розглядуваних кримінальних правопорушень.

Окреслення цілей роботи. Завданням цієї статті є уточнення на основі чинного законодавства та правоохоронної практики типових слідчих ситуацій, завдань розслідування та засобів їх вирішення на початковому етапі роботи у кримінальних правопорушеннях, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передусім, необхідно зазначити, що перші дві із вказаних тактичних ситуацій і досі є найбільш розповсюдженими у слідчій практиці. Водночас, із ліквідацією підрозділів економічної безпеки у складі Національної поліції, та, що найголовніше, створення спеціалізованого правоохоронного органу – Бюро економічної безпеки і віднесення у ст. 216 КПК підслідності розглядуваних кримінальних правопорушень до компетенції як підрозділів БЕБ, так і НАБУ із реалізованою у зазначених правоохоронних органах концепцією проактивного розслідування у вигляді поєднання підрозділами детективів функцій як оперативно-розшукової, так і слідчої діяльності, більшість складних питань координації та організації взаємодії між оперативними підрозділами та органом досудового розслідування по останній із зазначених тактичних ситуацій було врегульовано. Тому третя тактична ситуація початкового етапу розслідування на сьогодні обумовлена випадками початку досудового розслідування підрозділом детективів, яким було виявлено факт вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва.

Початок кримінального провадження за повідомленням (матеріалами) органу державного фінансового контролю або іншого контролюючого (наглядового) органу. Актуальність і достатня розповсюдженість зазначеної тактичної ситуації початкового етапу розслідування обумовлена, передусім, тією обставиною, що кримінальні правопорушення, пов'язані із публічними закупівлями у сфері будівництва, переважно, є латентними, що визначає необхідність застосування для їх виявлення спеціальних прийомів і методів економічного та правового дослідження, аналізу та оцінки показників господарської діяльності учасників процедури закупівлі, спрямованих на виявлення порушень вимог чинного законодавства. Саме тому у структурі інформації про ознаки кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями, взагалі, та у сфері будівництва,

зокрема, переважає тактична ситуація, коли ця інформація надходить від органів державного фінансового контролю, передусім Державної аудиторської служби, а також Рахункової палати, Антимонопольного комітету, Державної служби фінансового моніторингу, Державної казначейської служби України.

Як правило, у цій тактичній ситуації під час моніторингу Держаудитслужбою чи Антимонопольним комітетом процедури публічної закупівлі виявляються конкретні факти застосування загальних способів учинення відповідних кримінальних правопорушень, що надходить до підрозділів детективів БЕБ чи НАБУ. В окремих випадках інформація про виявлення кримінальних правопорушень, вчинених способами, специфічними для сфери будівництва, може надходити від державних служб, агенцій чи інспекцій з питань геодезії, картографії та кадастру, відновлення та розвитку інфраструктури, архітектури та містобудування, а також територіальних підрозділів органів державного архітектурно-будівельного контролю.

Ці правопорушення, як правило, знаходять відображення в матеріалах ревізії, що здійснюються згідно із Порядком проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами [10]. Матеріали ревізії включають: акт ревізії (підписаний всіма членами ревізійної комісії); укладені договори, бухгалтерські, фінансові та інші документи, що стосувалися процедури публічної закупівлі; пояснення службових осіб замовника; пояснення службових осіб учасників торгів; пояснення службових осіб, відповідальних за правопорушення; висновок ревізора щодо пояснень відповідальних осіб [див.: 6, с. 48].

У цих випадках кримінальні провадження, як правило, відкриваються за ознаками підпорядкованих кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 205-1, 358, 366 КК. В окремих випадках досудове розслідування може розпочинатися із кваліфікацією за основним видом кримінального правопорушення по ст. 191 КК України.

Водночас, слід зазначити, що, як підкреслюють спеціалісти, розглядувана тактична ситуація може характеризуватися і певною невизначеністю вихідної інформації, на підставі якої формуються умови розслідування. Це відбувається тому, що органами державного фінансового контролю та контролюючими інстанціями у сфері будівництва переважно виявляються

загальні порушення бюджетного законодавства, які досить часто потребують конкретизації та уточнення. Не дивлячись на те, що специфіка процедур публічних закупівель обмежує коло відповідальних осіб за вчинення правопорушень, в матеріалах перевірки нерідко відсутні відомості про причетність конкретної службової особи до кримінального правопорушення. Окрім того, непоодинокими є випадки, коли у вказаних матеріалах зустрічаються прогалини і чисельні неточності. Тому А.М. Меденцев завдання початкового етапу розслідування за розглядуваною тактичною ситуацією визначив наступним чином: 1) ретельний і критичний аналіз кількісного та змістовного складу матеріалів ревізії; 2) визначення переліку додаткових потрібних слідству документів, місць їх знаходження та обрання найбільш оптимальних способів їх отримання (витребування, тимчасовий доступ до речей і документів, обшук); 3) одержання інформації, про обставини, що мають значення для справи, від учасників процедури закупівлі (свідків); 4) одержання відомостей про обставини виявлених правопорушень процедур публічних закупівель від відповідальної (запідозреної) службової особи; 5) встановлення обставин виявлених правопорушень з використанням спеціальних знань (перевірка фінансово-господарської діяльності установ, організацій, підприємств, з якими були укладені договори; консультації із спеціалістами; призначення судових експертиз) [6, с. 48].

Окрема і дуже суттєва група тактичних завдань розслідування виникає у разі фіксації правоохоронцями факту застосування злочинцями під час учинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва, фіктивних підприємств. До таких завдань, зокрема, належить необхідність встановлення: державної реєстрації відповідних суб'єктів підприємництва; їх фактичне місцезнаходження; осіб, які їх контролюють, брали участь у державній реєстрації як засновники; наявність податкового обліку цих суб'єктів підприємництва в територіальному підрозділі державної податкової служби; відкриття ними поточного рахунку у певній банківській установі; факт одержання такими підприємствами ліцензій (дозволів) на здійснення будівництва та ін.

Початок кримінального провадження за ознаками кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель, виявлених під час розслідування інших злочинів, у порівнянні із вищерозглядуваною є більш сприятливою ситуацією

у зв'язку з меншим відсотком невизначеності про обставини вчинених кримінальних правопорушень на початковому етапі розслідування, а також з огляду на можливість слідчому (детективу) одразу використовувати весь наявний арсенал пошуку і фіксації фактичних даних про виявлені кримінальні правопорушення.

Зокрема, такі провідні фахівці у галузі розслідування кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель як В. І. Василичук, В. В. Дараган, В. В. Єфімов, О. С. Користін, А. М. Меденцев, С. В. Северин, С. С. Чернявський, А. Г. Шиян з метою встановлення невідповідності нормам законодавства проведених замовником процедур закупівель вказують на необхідність дослідження слідчим таких документів:

– розпорядчі документи замовника стосовно організації та проведення публічних закупівель (наприклад, річний план закупівель, рішення та положення про утворення тендерного комітету, кошторис проведення публічної закупівлі і звіт про його виконання);

– тендерну документацію (предмет закупівлі, кількість, строки поставки, методика розрахунків цін, основні умови закупівлі, вимоги сторін, технічна документація та ін.). Ця документація на сьогодні має електронну форму (електронні документи з обов'язковим реквізитом – електронним цифровим підписом та визначають вимоги замовника до предмета, договору, процедури та учасників закупівлі). Сюди ж слід віднести й електронну заявку – електронний документ, що підтверджує згоду учасника закупівель укласти договір про закупівлю на визначених замовником умовах та містить документи і відомості, що підтверджують виконання вимог замовника під час проведення закупівлі за процедурою електронного реверсивного аукціону. До цієї категорії документів належать й документи, які засвідчують забезпечення виконання договору про закупівлю – надання учасником замовнику гарантій виконання своїх зобов'язань за договором про закупівлю (порука, гарантія, застава, завдаток, неустойка, депозит);

– звіти: про результати проведення процедур відкритих і двоступеневих торгів; про результати проведення попередньої кваліфікації учасників; про результати проведення процедури запиту цінових пропозицій; про результати проведення процедури закупівлі в одного учасника;

– протоколи засідань комітету з конкурсних торгів, у тому числі протоколи розкриття, оцінки, порівняння отриманих (цінових) пропо-

зицій учасників, прийняття рішення про переможця торгів;

– документацію конкурсних торгів, кваліфікаційну документацію або запит цінових пропозицій;

– копії інформаційних матеріалів замовника та учасників (оголошення, запрошення, запити, роз'яснення, повідомлення тощо);

– копії документів, наданих учасниками на запит замовників;

– оригінали або копії листів погодження у Мінекономіки процедури закупівлі в одного учасника;

– копії документів, що підтверджують забезпечення пропозиції конкурсних торгів та забезпечення виконання договору про закупівлю (у випадку необхідності надання учасниками переможцем торгів такого забезпечення);

– пропозиції учасників торгів, відомості про які зафіксовані у протоколі розкриття цих пропозицій;

– повідомлення про акцепт пропозиції учасника торгів, рішення комітету з конкурсних торгів (службових осіб замовника, призначених відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі) щодо результатів проведення торгів, визначення переможця, оголошення про результати проведеної процедури закупівлі;

– установчі документи підприємства (фізичної особи-підприємця) – переможця конкурсних торгів (статут, довідка про включення до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, договори оренди тощо);

– договори, укладені замовником з підприємством-переможцем конкурсних торгів щодо закупівлі товару, робіт чи послуг, які скуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі;

– документи, що засвідчують якість закупленого товару (сертифікати якості тощо);

– бухгалтерські (фінансові) документи, які засвідчують витрачання бюджетних коштів (кошториси витрат, квитанції про переведення коштів з банківського рахунку замовника на платіжний рахунок постачальника товару, рахунки на оплату робіт чи послуг, актів приймання виконаних робіт, поставлених товарів, наданих послуг та ін.);

– документи кредитних та банківських установ, що відображають рух коштів за рахунками замовника, підрядника (постачальника, вико-

навця), субпідрядників, у т.ч. ті, що підтверджують видачу банківської гарантії;

– правовстановлюючі, реєстраційні документи замовника, постачальника (підрядника, виконавця);

– документи, що визначають статус і поваження осіб, причетних до правопорушень при здійсненні публічних закупівель (наказ про призначення на посаду, посадова інструкція, функціональні обов'язки, договір про матеріальну відповідальність тощо) [докладно див.: 6, с. 62-63; 8, с. 21; 11, с. 51].

Зазначена документація аналізується слідчим (детективом) в рамках таких невідкладних заходів: 1) аналіз інформації про закупівлі, здійснені замовником за досліджуваний період, що розміщені на сайті «<https://prozorro.gov.ua/>»; 2) вивчення зазначеної тендерної документації із зверненням особливої уваги на переможців торгів, що надали неповний (недостатній для висновків) перелік необхідних для участі у тендері документів; перевірка відповідності документів переможців тендера встановленим кваліфікаційним вимогам та іншим умовам тендерної документації; 3) опитування службових осіб підприємств і організацій, що програли тендер, з питань порушень, які були допущені під час його проведення з боку службових осіб підприємств-замовників (членів тендерного комітету), залучення до участі в торгах «своїх» фірм, а також можливих перевитрат бюджетних коштів, перерахованих на адресу переможців, що пропонують товари, роботи, послуги за ціною, яка значно вище за середню ціну, що склалась на ринку; 4) у випадку проведення тендера із закупівлі товарно-матеріальних цінностей, устаткування, визначення, за допомогою відповідних фахівців, ступеня придатності до використання або експлуатації цих товарно-матеріальних цінностей (устаткування), які надійшли від переможців тендера; проведення перевірки законності їх оприбуткування і списання, в т.ч. паспортної документації на устаткування; 5) проведення зустрічних перевірок переможців тендерів за фактами законності придбання ними товарно-матеріальних цінностей для реалізації замовникам з метою виявлення можливих фактів їхнього фіктивного підприємництва та розкрадання бюджетних коштів; 6) проведення перевірок достовірності та повноти обсягу виконаних робіт і послуг переможцями тендерів.

Особливо вченими підкреслюється, що незалежно від виявлення будь-якого з порушень,

треба встановлювати наявність певних відносин між службовими особами підприємства замовника та тими підприємствами, які були допущені до участі у тендері. Якщо в ході перевірки отриманої інформації будуть підстави вважати, що в ході проведення тендера було вчинено кримінальне правопорушення, необхідно порушити у встановленому законом порядку питання про проведення перевірки дотримання вимог чинного законодавства при здійсненні вказаної процедури [див.: 7, с. 21]. Як слушно зазначає А.М. Меденцев, документальна ревізія тих чи інших суб'єктів господарської діяльності – учасників процедури закупівлі і в цьому випадку призначається слідчим (детективом) у якості невідкладної дії, проведення якої доручається Держаудитслужбі. Саме її результати (матеріали) будуть визначати напрямки досудового розслідування виявлених кримінальних правопорушень [6, с. 49-50].

Водночас, фактичні дані про кримінальні правопорушення, пов'язані із публічними закупівлями у сфері будівництва, передусім, також містяться у документації, що пов'язана з підготовкою та власне проведенням будівельних робіт. Саме тому до матеріалів кримінального провадження обов'язково долучають таку будівельну документацію: фінансово-господарські документи, що засвідчують наявність дозволів на здійснення будівництва; проектно-кошторисну документацію на будівництво; документацію, що засвідчує перелік та обсяги фактично виконаних будівельних робіт та їх вартість; звітну документацію, вартість об'єкта нерухомості, списання будівельних матеріалів, нарахування та виплату заробітної платні тощо; статутні документи, що характеризують організаційну структуру будівельної компанії, дії керівників, матеріально відповідальних осіб, бухгалтерів (бухгалтер компанії забудовника, зазвичай, також причетний до вчинення кримінальних правопорушень або йому відомо про їх вчинення) [див.: 12].

Реалізація зазначених заходів також надає можливість зібрати достатньо доказів для повідомлення певним особам про підозру у вчиненні підпорядкованих кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 205-1, 358, 366 КК, а на подальших етапах розслідування і основного злочину, передбаченого ст. 191 КК України.

Початок досудового розслідування підрозділом детективів, яким було виявлено факт вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва,

у порівнянні з двома вищерозглянутими тактичними ситуаціями, об'єктивно, є найбільш тактично сприятливою ситуацією, оскільки з огляду на проведення до моменту реєстрації в ЄРДР інформації про виявлене кримінальне правопорушення, пов'язане із публічними закупівлями у сфері будівництва, правоохоронцями вже здійснювався комплекс оперативно-розшукових заходів, спрямованих на негласне документування відповідної злочинної діяльності. Найближчими тактичними завданнями у цій ситуації початкового етапу розслідування буде вжиття необхідних заходів щодо легалізації матеріалів оперативно-розшукової діяльності у розпочатому кримінальному провадженні, а також виявлення і фіксація нової доказової інформації про конкретні факти протиправної діяльності підозрюваних за допомогою комплексу слідчих (розшукових), у т.ч. негласних, дій.

Водночас, завдання легалізації матеріалів оперативно-розшукової діяльності у розпочатому кримінальному провадженні, а також виявлення і фіксація нової доказової інформації багато в чому залежать від забезпечення збереження необхідних бухгалтерських, банківських, казначейських та інших документів, які мають значення для кримінального провадження.

Як слушно з цього приводу зазначає В.В. Дараган, у зв'язку з тим, що документи – це основні джерела доказів у розглядуваних кримінальних провадженнях, що можуть бути знищені або приховані злочинцями чи іншими особами, основним завданням початкового етапу розслідування стає забезпечення збереження цих документів. Виконання цього завдання здійснюється шляхом проведення комплексу слідчих (розшукових) дій. Але ефективність цих дій значною мірою зумовлюється належним здійсненням з боку слідчого заходів організаційного характеру з приводу визначення: а) кола державних органів, установ, підприємств, організацій, де необхідно вилучити або витребувати документи; б) кола документів, які слід вилучити; в) конкретних місць знаходження цих документів (бухгалтерія, фінансово-економічний відділ, юридичний відділ, канцелярія, архів тощо) або кола службових осіб, у розпорядженні яких ці документи знаходяться; г) конкретного способу одержання документів (вилучення, витребування, тимчасовий доступ до речей та документів, обшук); г) часу та послідовності проведення дій, спрямованих на отримання документів; д) виконавців таких дій (особисто слідчим, оперативним працівни-

ком); е) складання доручення органу дізнання на проведення тимчасового доступу до речей та документів з визначенням конкретної задачі працівнику цього органу [8, с. 32].

При цьому у розглядуваній тактичній ситуації кримінальне провадження може розпочатися не тільки за підпорядкованими кримінальними правопорушеннями, передбаченими ст.ст. 205-1, 358, 366 КК, а й одразу за такими основними правопорушеннями як ті, що передбачені як ст.ст. 368, 369, так і ст. 191 КК України.

Із наведеного можна зробити **висновок**, що тактичні ситуації початкового етапу розслідування, кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва, класифікуються за ознакою джерела надходження приводів для відкриття кримінального провадження:

по-перше, за повідомленням (матеріалами) органу державного фінансового контролю (передусім Державної аудиторської служби, а також Рахункової палати, Антимонопольного комітету, державних служб казначейської, фінансового моніторингу) або іншого контролюючого органу (від державних служб, агенцій чи інспекцій з питань геодезії, картографії та кадастру, відновлення та розвитку інфраструктури, архітектури та містобудування, а також територіальних підрозділів органів державного архітектурно-будівельного контролю).

по-друге, за ознаками кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель, виявлених під час розслідування іншого кримінального правопорушення;

по-третє, початку досудового розслідування підрозділом детективів, яким було виявлено факт вчинення кримінальних правопорушень.

По першим двом ситуаціям кримінальні провадження, як правило, відкриваються за ознаками підпорядкованих кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 205-1, 358, 366 КК. По третій ситуації розслідування, в тому числі, може одразу розпочинатися за основними правопорушеннями, передбаченими ст.ст. 368, 369, 191 КК України.

Список використаних джерел:

1. Журавель В.А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан : монографія / Володимир Журавель. Харків : Право, 2021. 448 с.
2. Лисиченко В.К., Батюк О.В. Слідча ситуація та її значення в криміналістиці і слідчій практиці. Криміналістика і судова експертиза. Київ, 1988. № 36. С. 39.

3. Колісниченко О.М. Загальні положення методики розслідування окремих видів злочинів. Харків, 1976. 28 с.
4. Бахін В.П. Криміналістична характеристика злочинів як елемент розслідування. *Вісник криміналістики*. 2000. Вып. 1. С. 16– 22. С. 22.
5. Салтевський М.В. Криміналістика у сучасному викладі : підручник. Київ : Кондор, 2006. 586 с.
6. Меденцев А.М. Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері держаних закупівель : навч. посіб. Одеса: Фенікс, 2017. 96 с.
7. Дараган В.В. Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Департаменту захисту економіки Національної поліції України : монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 224 с.
8. Дараган В.В., Єфімов В.В., Северин С.В., Шиян А.Г. Порядок і особливості документування та досудового розслідування кримінальних правопорушень у бюджетній сфері: методичні рекомендації. Дніпро: ДДУВС, 2016. 39 с.
9. Меденцев А.М. Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2015. 258 с.
10. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. № 550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text>
11. Протидія злочинам у бюджетній сфері: метод. реком. / Користін О.С., Чернявський С.С., Василичук В.І.; За заг ред. О.М. Джужі. Київ, 2012. 42 с.
12. Запоцький А.П. Особливості початкового етапу розслідування злочинів у сфері будівництва в окремих зарубіжних країнах. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 2. С. 318.

Sara O. V. Typical investigative situations, investigative tasks and means of solving them at the initial stage of the investigation of criminal offenses related to public procurement in the field of construction

The article analyzes the approaches of scientists who at different times dealt with the problem of determining typical investigative situations, investigative tasks and means of solving them at the initial stage of work in criminal offenses related to public procurement in the field of construction. It is emphasized that, based on the significant changes that the criminal procedural and operational investigative legislation has undergone, the need to clarify certain provisions regarding typical investigative situations at the initial stage of the investigation of the criminal offenses under consideration is objective.

It was concluded that the tactical situations of the initial stage of the investigation, of criminal offenses related to public procurement in the field of construction, should be classified according to the source of the reasons for opening criminal proceedings into three groups: 1) according to the notification (materials) of the state financial control body or another supervisory authority; 2) on the grounds of criminal offenses in the field of public procurement, revealed during the investigation of another criminal offense; 3) initiation of a pre-trial investigation by a unit of detectives who discovered the fact of committing criminal offenses.

Emphasis is placed on the priority of the execution of investigative tasks related to the preservation of documentation relevant to the case, the legalization of materials of operational and investigative activities in the initiated criminal proceedings, as well as the discovery and recording of new evidentiary information about specific facts of illegal activity of the suspects with the help of a complex of investigators (wanted), including unspoken, actions.

The specific tasks of the investigation and the means of solving them at the initial stage of work in criminal offenses related to public procurement in the field of construction for each of the specified typical investigative situations are determined.